

Geslaagd NNC-IDF symposium over gezondheid en welzijn van kalveren

Op 19 april 2023 organiseerde het Nederlands Nationaal Comité (NNC) van de Internationale Zuivelfederatie (IDF), onderdeel van brancheorganisatie ZuivelNL, in nauwe samenwerking met de GD en Wageningen Universiteit & Research, in Deventer het symposium 'Actualiteiten in gezondheids- en welzijnsmanagement van kalveren'. Ruim honderd deelnemers (deels online), afkomstig van belangenorganisaties, overheid, bedrijfsleven en onderzoeksinstituten, benutten deze gelegenheid om door nationale en internationale experts te worden bijgepraat over dit belangrijke thema, dat veel in de publiciteit is.

IDF als internationaal kennisnetwerk

Daarnaast bood deze bijeenkomst deelnemers ook de kans om in de slipstream van het thema IDF als organisatie beter te leren kennen. Tjitske Bolt, werkzaam bij NZO en Board Member van IDF internationaal, schetste de reikwijdte en activiteiten van deze mondiale zuivelorganisatie, die actief is op alle onderdelen van de zuivelketen. De IDF werkt science-based en heeft een breed scala aan internationale experts in de gelederen. Tjitske Bolt attendeerde de aanwezigen dan ook op de mogelijkheid om als deskundige zélf actief deel onderdeel te worden van het internationale kennisnetwerk dat IDF biedt. Dit kan via deelname aan commissies en werkgroepen die actief zijn rond specifieke thema's. Het Nederlands lidmaatschap van IDF krijgt vorm in het Nederlands Nationaal Comité van IDF, themagroep bij ZuivelNL. Deze commissie, waarin naast ZuivelNL leden ook de belangrijkste kennisorganisaties rond de Nederlandse zuivelketen zijn vertegenwoordigd, coördineert de inzet van de (ruim 40) vanuit ons land betrokken experts en faciliteert de wederzijdse informatie-uitwisseling. Zij vormt op die manier het scharnierpunt tussen IDF internationaal en de Nederlandse zuivelsector.

Diergezondheid & -welzijn binnen IDF

In aansluiting op de algemene introductie op IDF, zoomde emeritus professor David Kelton van de Universiteit van Guelph, Canada, verder in op de activiteiten van IDF op diergezondheid en -welzijn. Deze concentreren zich in het 'Standing Committee on Animal Health en Welfare', waarvan David Kelton voorzitter is. Hij merkte op dat binnen IDF weliswaar duurzaamheid, standaarden, voeding & gezondheid en veiligheid & kwaliteit als de vier kernthema's gelden, maar dat feitelijk alles in de zuivel begint met de gezondheid en het welzijn van de dieren die ons de melk leveren. Als voorbeelden van onderwerpen die nu in IDF-verband aandacht krijgen noemde David Kelton het gebruik van sensor gegenereerde data voor mastitis management, het omgaan met hitte-stress bij melkvee en het kalvermanagement tussen de geboorte en het spenen. De ingewikkeldheid en samenhang van onderwerpen maken dat ook binnen IDF steeds vaker interdisciplinair wordt samengewerkt tussen commissies of in rond bepaalde thema opgezette 'taskforces'.

Nederland kiest voor totale ketenbenadering

Hanneke van Wichen, lid van het programmateam Diergezondheid & Dierenwelzijn binnen het ZuivelNL programma Duurzame Zuivelketen, gaf vervolgens inzicht in hoe de Nederlandse zuivelketen als onderdeel van het realiseren van duurzaamheidsdoelen op een structurele manier werkt aan diergezondheidsbevordering en continue verbetering van dierenwelzijn. Daarbij is goede zorg voor kalveren inmiddels een belangrijk speerpunt. De nu gehanteerde aanpak kiest nadrukkelijk voor een totaalbenadering van de keten, waarbij naast de melkveehouderijsector ook de kalfsvleessector is betrokken. Naast basisvereisten zoals het Kalf Volg Systeem (KVS) werd een aantal jaar geleden (2018) de vrijwillige management tool KalfOK geïntroduceerd, die continue verbetering op het boerenerv wil stimuleren.

KalfOK als onderdeel van het Nederlandse kalvergezondheidsprogramma

Inge Santman-Berends, specialist diergezondheid bij de GD, ging vervolgens dieper in op de bijdrage die de implementatie van KalfOK heeft geleverd aan de algehele gezondheid en het welzijn van kalveren in de keten. De tool, die door alle zuivelondernemingen wordt aangeboden en inmiddels door bijna 95% van de melkveehouders wordt gebruikt, geeft meer inzicht. Hoewel oorzakelijke verbanden niet direct geclaimd kunnen worden, laten onderzoek data onmiskenbaar zien dat de implementatie van de tool, in samenhang met andere acties zoals het KVS, de verplichte monitoring van sterfte op kwartaalbasis en ook de extra aandacht voor het thema kalversterfte in het algemeen die daarmee gepaard ging, samenviel met een daling in sterfte van kalveren in de Nederlandse zuivelketen. Een destijds stabiel stijgende trend werd neerwaarts omgebogen. Deze daling heeft zich sinds 2019 tot in 2022 voortgezet, waarna een afvlakking volgde. Onderzoek naar verdere verbeteringen loopt. Inmiddels is internationaal veel belangstelling voor de Nederlandse aanpak. Er loopt een internationaal project met elf landen waarin gekeken wordt naar de mogelijkheden van dit soort data gestuurde trajecten. In dit verband wees Inge Santman-Berends de aanwezigen erop dat Nederland in vergelijking met veel andere landen beschikt over een hoogwaardige data-infrastructuur, met bovendien unieke, kwalitatief goede data, zoals die over prenatale sterfte.

Verlengd koe-kalf contact

Kerstin Barth van het Duitse Thünen-Institut für Ökologische Landbau nam haar gehoor mee in een evenwichtig verhaal over de mogelijkheden én uitdagingen rond verlengd koe-kalf contact op het melkveebedrijf. Meer koe-kalf contact staat in de belangstelling en kent in de praktijk veel verschillende vormen en systemen. Er zijn zowel voordelen als nadelen aan verbonden. Zo komt verlengd koe-kalf contact in het algemeen de sociale gedragsontwikkeling van het dier ten goede en wordt minder abnormaal gedrag gezien. De gevolgen voor kalvergezondheid zijn echter minder eenduidig. Een nadeel is de relatief grote stress voor de dieren op het latere moment van scheiding en het spenen. Kerstin Barth benadrukte dat deze manier van management weliswaar meer flexibiliteit biedt maar ook veel aanpassingen vraagt, bijvoorbeeld in de inrichting van stallen en het proces van melken. Het zal dan ook sterk situatie-afhankelijk zijn wat de meer-kosten van een kalf-koe contact systeem zijn. Het belangrijkste financiële nadeel is het kleinere volume aan verkoopbare melk. In Duitsland is inmiddels wel een substantiële groep melkveebedrijven, zowel klein als groot, die een vorm van verlengd koe-kalf-contact toepast. De achtergrond daarvan is niet alleen de toegenomen zorg in de maatschappij rond dierenwelzijn, maar ook dat vanuit melkveehouders zelf de interesse groeit. Een aantal Duitse organisaties rond biologische productie heeft inmiddels standaarden ontwikkeld. De Duitse zuivelindustrie neemt vooralsnog een terughoudende positie in op dit thema en verwacht in meerderheid niet dat het de komende jaren al tot nieuwe producten gaat leiden. Tenslotte waarschuwde Kerstin Barth voor enige vorm van dwang bij het toepassen van verlengd koe-kalf contact, omdat de mogelijkheden daarvoor zeer bedrijfsafhankelijk zijn en bovenal de intrinsieke motivatie van de melkveehouder om dit zelf ook te willen een voorwaarde voor succes is.

Drie doorkijkjes op onderzoek

Als slotstuk van de middag werd in drie achtereenvolgende pitches een doorkijkje gegeven op recent onderzoek. Ruurd Jorritsma van de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit van Utrecht gaf de aanwezigen mee dat uit onderzoek blijkt dat het gebruik van antibiotica in de wondzorg rond het onthoornen en verwijderen van de hoornpit bij kalveren in vergelijking met een wondspray eigenlijk geen toegevoegde waarde heeft, zodat daar misschien beter mee gestopt kan worden. Ook liet hij zien dat onderzoek aantoont hoe belangrijk het voeren van verse biest afkomstig van het moederdier is voor de weerstandsontwikkeling bij jonge kalveren. Eva Litjens van ZLTO vertelde over het Europese samenwerkingsprogramma rond *Cryptosporidium*, een aandoening die een van de meest

voorkomende oorzaken vormt van kalverdiarree en waarop lastig grip is te krijgen. In het programma werken universiteiten, dierenartsen, advies- en boerenorganisaties in Frankrijk, België, Engeland en Nederland aan verbetering van de jongvee opfok, om daarmee de economische schade van Crypto te verkleinen. Dit doet men door aandacht voor praktische handvatten op het bedrijf, via de doorontwikkeling van de bestaande sneltesten en door in te zetten op detectietechnologie die de ontwikkeling van een nieuwe medicijn kan versnellen. Dit alles is vooral gericht op meer inzicht in de verspreiding en betere beheersbaarheid van het probleem.

Henk Hogeveen van Wageningen Universiteit & Research tenslotte, informeerde de deelnemers over onderzoek aan de economische aspecten rond kalver opfok en het zoeken naar een optimale balans in het aantal kalveren. Daarbij wegen diverse aspecten mee. Zo vertegenwoordigen kalveren enerzijds circa 10-15% van de kostprijs van melk en dragen ze bij aan de milieu emissies. Dit pleit voor een lager vervangingspercentage, om zo het aantal kalveren wat te beperken. Anderzijds zal het langer aanhouden van melkvee (een oudere veestapel) leiden tot meer kans op ziekte en medische kosten en lagere vruchtbaarheidsprestaties. In onderzoek wordt gekeken hoe al dit soort zaken via aanpassingen in management te optimaliseren zijn. Henk Hogeveen concludeerde dat het zeker loont om goed te kijken naar de kalfopfok en de op het melkveebedrijf gevolgde werkwijze ten aanzien van vervanging.

Diergezondheid en -welzijn: in goede balans werken aan continue verbetering

Tijdens de afsluiting van het symposium vatte dagvoorzitter Ynte Schukken, algemeen directeur van de GD, de middag samen met de vaststelling dat het goede doen in zowel diergezondheid als dierenwelzijn een uitdaging blijft, omdat deze niet altijd persé parallel hoeven te lopen en het een soms deels ten koste kan gaan van het ander. Daarom blijft belangrijk om daarin een goede balans te zoeken en continu als sector te blijven samenwerken aan verbetering, aldus Ynte Schukken.

Meer informatie over deze bijeenkomst en IDF is verkrijgbaar via Jurgen Jansen, nationaal secretaris NNC-IDF (jansen@zuivelnl.org).

Over NNC-IDF

De Nederlandse zuivelsector is sinds jaar en dag actief betrokken bij de [Internationale Zuivelfederatie - IDF](#), één van de meest brede en veelomvattende organisaties binnen de mondiale zuivelwereld, waarin het grootste deel van de wereldwijde melkproductie is vertegenwoordigd. Reden hiervoor is dat een goede verbinding met de diverse internationale netwerken belangrijk is uit oogpunt van Nederlands vooraanstaande positie als internationaal handelspartner. De Nederlandse linking pin met IDF wordt gevormd door het [Nederlands Nationaal Comité \(NNC\)](#), waarin de belangrijkste stakeholders in en rondom de Nederlandse zuivelsector participeren, samen met een nationaal netwerk van bij IDF-werk betrokken deskundigen. NNC is als themagroep ondergebracht bij ketenorganisatie [ZuivelNL](#), die het secretariaat voert.

Foto impressie

Dagvoorzitter Ynte Schukken trapt af.

Professor Kelton over het werk van IDF.

Hanneke van Wichen over de Nederlandse ketenbenadering.

Inge Santman-Berends over de impact van KalfOK.

Kerstin Barth over verlengd koe-kalf contact op het melkveebedrijf.

Paneldiscussie met Kerstin Barth, Eva Litjens, Ruurd Jorritsma, dagvoorzitter Ynte Schukken en Henk Hogeveen.